

adversely affects the level of development and self-reliance of such countries. Another factor – is the emergence of single rulers in the created world. Too much power can be concentrated in the same hands, leading to a total corruption and the separation of a particular layer of the population. Single reference prices for certain resources cannot be the same.

No less important negative factor – the emergence of even more material differences between certain territories, as funding can be transformed because of the presence in certain areas of any objects. For example, in places where the leadership will meet or pass important economic transactions will be invested more supplies.

Despite all above mentioned positive and negative aspects, globalization, as a developing phenomenon occupies an important place in the political and economic life in the modern world. It remains to assume that in the future the positive effects of globalization will become stronger.

Ржевська В. С.

*доцент, кандидат юридичних наук,
кафедра міжнародного права Інституту міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

ЮРИДИЧНИЙ ЗМІСТ ДОГОВОРУ ПРО ЄВРОПЕЙСКУ БЕЗПЕКУ ЗА ПРОПОЗИЦІЄЮ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ

Ініціатива Російської Федерації щодо укладення Договору про європейську безпеку, вперше висунута 5 червня 2008 р., є цікавою і виключно важливою в сучасних умовах розвитку міжнародно-правових гарантій миру та безпеки. Договір про європейську безпеку має на меті закріплення у міжнародному праві принципу неподільності безпеки, який породжує юридичне зобов'язання, відповідно до якого жодна держава і жодна міжнародна організація у Євроатлантиці не можуть зміцнювати свою безпеку за рахунок безпеки інших країн і організацій [1].

Проект передбачає наступні зобов'язання учасників майбутнього Договору: 1) співпрацювати на основі принципів неподільної і рівної безпеки, незаподіяння шкоди безпеці одна одної. Будь-які заходи в сфері безпеки, що вживаються кожним учасником цього Договору індивідуально або спільно з іншими учасниками,

здійснюються з урахуванням безпеки всіх інших учасників. Це зобов'язання поширюється на заходи, що вживаються учасниками договору в рамках міжнародної організації, воєнного союзу чи коаліції. Учасники договору діють згідно з цим Договором в цілях реалізації цих принципів та зміцнення безпеки одна одної (стаття 1 Договору), 2) не здійснювати дій або заходів, які суттєво зачіпають безпеку однієї чи деяких учасників договору, не брати в них участь і не підтримувати їх (ч.1 статті 2 Договору), 3) добиватися того, щоб воєнні союзи, коаліції чи організації, де даний учасник цього Договору є членом, додержували принципів, що містяться у Статуті ООН, Декларації про принципи міжнародного права, Гельсінкському Заключному акті, Хартії Європейської безпеки та інших документах з безпеки і співробітництва в Європі, ухвалених в ОБСЄ, а також у статті 1 цього Договору, і щоб рішення, які ухвалюються в рамках таких союзів, коаліцій і організацій, не зачіпали у суттєвий спосіб безпеку одного чи декількох учасників цього Договору (ч.2 статті 2 Договору), 4) не допускати використання своєї території, а також не використовувати території іншого учасника в цілях підготовки або здійснення збройного нападу проти одного чи декількох учасників цього Договору, або інших дій, що суттєво зачіпають безпеку іншого учасника або декількох учасників цього Договору (ч.3 статті 2 Договору), 5) у випадку, якщо на учасника Договору здійснено збройний напад або існує загроза такого нападу, – зобов'язання цього учасника повідомити про це депозитарію Договору. Тоді депозитарій негайно скликає Надзвичайну Конференцію Учасників для визначення необхідних колективних заходів (ч.1 статті 8 Договору), 6) не приймати міжнародних зобов'язань, несумісних з цим Договором (ч.3 статті 9).

Проект Договору передбачає також наступні права учасників: 1) звернутись до іншого учасника дипломатичними каналами або через депозитарія цього Договору із запитом про надання інформації, щодо суттєвих заходів законодавчого, адміністративного або організаційного характеру, які вживає цей інший учасник, і які, з погляду того учасника, який робить запит, зачіпають його безпеку (ч. 1 статті 3 Договору), 2) запропонувати консультації між зацікавленими учасниками Договору, у випадку, якщо хтось із учасників Договору вважає, що існує порушення або загроза порушення положень Договору іншим учасником або учасниками (ч. 1 статті 5 Договору), 3) запропонувати депозитарію Договору після про-

ведення консультацій скликати Конференцію учасників Договору для розгляду питання, яке було предметом цих консультацій – право належить тому учаснику Договору, який брав участь у консультаціях (ч.1 статті 5 Договору), 4) розглядати збройний напад на іншого учасника Договору як збройний напад на себе, а також право надати відповідно до статі 51 Статуту ООН, необхідну допомогу тому учаснику договору, на якого здійснено збройний напад. Допомога надається за згоди учасника, на якого було здійснено напад, і доти, доки Рада Безпеки ООН не застосує необхідних для підтримки міжнародного миру й безпеки заходів (ч.2 статті 7 Договору), 5) просити депозитарія Договору про скликання Надзвичайної Конференції Учасників у випадку, якщо учасник договору, на якого здійснено збройний напад або щодо якого існує загроза такого нападу, позбавлений можливості інформувати про це депозитарія (ч. 2 статті 8 Договору), 6) право на нейтралітет будь-якого учасника – точніше, наголошується, що цей Договір не зачіпає відповідного права жодного з його учасників (ч.4 статті 9 Договору). Проектом Договору передбачається триступеневий механізм контролю і вирішення розбіжностей та спорів у зв'язку з його тлумаченням та застосуванням: консультації Учасників, Конференція Учасників та Надзвичайна Конференція Учасників.

Подібно до Північноатлантичного договору, Варшавського договору та Договору про колективну безпеку, проект Договору про європейську безпеку містить ряд положень, які покликані забезпечити відповідність між ним та іншими зобов'язаннями майбутніх учасників цього Договору в сфері міжнародної безпеки. До цих положень належать наступні: 1) дозвіл для учасників вживати інші, ніж передбачені статтею 3 Договору (право учасника на запит), дії, що забезпечують відкритість і взаємну довіру у їх взаємовідносинах (ч. 3 статі 3 Договору), 2) проголошення, що Договір не зачіпає і не буде тлумачитись як такий, що зачіпає головну відповідальність Ради Безпеки ООН за підтримку міжнародного миру й безпеки, а також права і зобов'язання учасників, що випливають зі Статуту ООН (ч. 1 статті 9 Договору), 3) підтвердження учасниками, що їх зобов'язання, які випливають з інших, чинних на дату підписання цього Договору міжнародних угод у сфері безпеки, не суперечать цьому Договору (ч. 2 статті 9 Договору), 4) вже згадане зобов'язання учасників не приймати міжнародних зобов'язань, несумісних із цим Договором (ч. 3 статті

9 Договору). Згідно зі статтею 10 Договір відкритий для підписання всіма державами євроатлантичного та євразійського просторів від Ванкувера до Владивостока і такими міжнародними організаціями: ЄС, ОБСЄ, ОДКБ, НАТО, СНД. Окрім цього, відповідно до статті 13 Договору можливе приєднання до нього після набуття ним чинності будь-якої держави і будь-якої міжнародної організації – але за згоди всіх його учасників.

Рівність права на держав на безпеку визнається в рамках ОБСЄ за Стамбульською Хартією 1999 р. [2] та Маастрихтською стратегією 2003 р. [3], а отже, укладення Договору про європейську безпеку у найбільш загальній формі означає переведення у форму системи юридичних зобов'язань політичного принципу, який вже визнаний серед засад діяльності ОБСЄ тими самими державами, які розглядаються як потенційні учасники цього Договору. Виходячи з цього, ініціатива укладення Договору про європейську безпеку в умовах, що склалися, є бажаною і вартою підтримки.

1. Проект Договора о европейской безопасности /Министерство иностранных дел Российской Федерации: официальный сайт. // – Режим доступу: <http://www.mid.ru/ns-dvbr.nsf/dveurope/968BF5F5D506083C325767E003CEEAE>

2. Стамбульський документ 1999 г. /Organisation for Security and Cooperation in Europe // – Режим доступу: <http://www.osce.org/ru/mc/39573?download=true>

3. Стратегия ОБСЕ по противодействию угрозам безопасности и стабильности в XXI ст. / Organisation for Security and Cooperation in Europe // – Режим доступу: <http://www.osce.org/ru/mc/17508>

Заяць В. Б.

*студентка Зкурсу соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ОДНОСТОРОННІЙ АКТ ОБІЦЯНКИ У МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ ТА ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ У ПРАКТИЦІ ДЕРЖАВ

За останні півстоліття міжнародне право зазнало кардинальних змін та перетворень. Не є винятком й сфера міжнародного нормотворення, в якій все більше утверджується тенденція, що права та обов'язки держав можуть виникати не лише з міжнародних